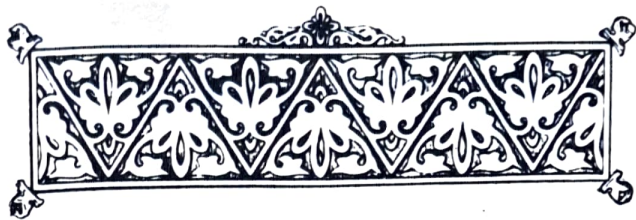

ΕΤΣΙ ΕΦΑΡΜΟΣΘΥΝ ΜΕΡΙΚΟΙ
ΤΗΝ « ΕΠΙΣΤΗΜΗ » ΤΟΥΣ !

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΕΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ;

α. Λάθος εφαρμογή

Κατά τούς νεώτερους χρόνους **αναπτύχθηκαν έντυπιασικά** οί θεπικές έπιστήμες. Αυτό ώδήγησε τόν κόσμο **σέ μιά στάση θαυμασμού**. Άλλά **καί σέ μιά παρανόση**. Κάθε τί πού προερχόταν από φυσικό έπιστήμονα, έν γίνεται στά τυφλά δεκτό. Καί κάθε τί, πού κάποιος εκπρόσωπος τών θεπκών έπιστημών έλεγε, πώς δέν αποδεικνύεται «έπιστημονικά», τό απέκρουαν σάν ψευδές, σάν κάπ πού δέν άξίζει νά του δίνη κανείς καμμία προσοχή!

Άς πάρωμε δύο παραδείγματα:

α. Σέ κάποιον πανεπιστήμιο ένας καθηγητής διδάσκει φιλοσοφία.

Τόν έρωτάει ένας φοιτητής προκλητικά:

– Άυτά πού μās λέτε, μπορείτε νά μās τά αποδείξετε **έπιστημονικά**;

– **Μέ τίς μεθόδους τών φυσικών-θετικών έπιστημών, άσφαλώς όχι!** άπαντā ό καθηγητής. Δέν είμαι

ούτε... χημικός, ούτε... φυσικός!

Οί φοιτητές γελούν εις βάρος του!

– Καί τότε, τοῦ λένε, τί καθόμαστε τόσο ὥρα καί μιλάμε γιά τό θέμα αὐτό καί χάνομε τόν καιρό μας; Μή σοῦ φαίνεται, πώς μπορούμε νά πιστεύωμε τό κάθε τί πού ἀκοῦμε; «Πίστευε καί μή ἐρεύνα» θά τό καταστήσωμε;

Γιατί μίλησαν ἔτσι;

Πίστευαν σά τυφλά σέ μιά αὐθεντία πού τήν ἔλεγαν ἐπιστήμη!

β. Ἐνας ἱεροκήρυκας ταξιδεύοντας μέ ἀεροπλάνο, πάνει κουβέντα μέ τόν διπλανό του. Τοῦ μιλάει γιά τόν Χριστό. Προσπαθεῖ νά τόν πείση, ὅτι εἶναι Θεός καί Σωτήρας μας.

Κάποιος ταξιδιώτης ἀκούει τήν συζήτηση καί παρεμβαίνει.

– Πάτερ, τοῦ λέει, δέν θά ἤθελα νά βρίσκωμαι στήν θέση σας!

– Γιατί;

– Εἶναι ποτέ δυνατό, πάτερ, νά τό ἀποδείξῃς αὐτό

ἐπιστημονικά;

Κάνοντας τόν καζό ἐρωτᾷ ὁ ἱεροκήρυκας:

– Ὅποτε;...

– Ὅποτε;

– Ἀλήθεια, τότε τί κάνουν;

Θά τό ἰδοῦμε πιό κάτω.

β. Ἡ σωστή ἐφαρμογή

1. Κάνουν διακρίσεις. Ξεχωρίζουν τά πράγματα κατά θέματα. Χωρίς ἓνα τέτοιο ξεχώρισμα, μπορεῖ νά

ὑπάρξη σοβαρή σκέψη καί συζήτηση;

Λοιπόν. Ἄλλο ὁ **βυρσοδέφης**· ἄλλο ὁ **τσαγκάρης**· ἄλλο ὁ **δερματολόγος**· ἄλλο ὁ **βιβλιοδέτης**· ἄλλο ὁ **δικαστής τοῦ κακουργοδικείου!**

Βέβαια ὅλοι αὐτοί ἔχουν ἓνα κοινό σημεῖο: **ὅλοι ἀσχολοῦνται μέ «τομάρια»**. Ἀλλά πάντως μέ πολύ διαφορετικά **«τομάρια»** ὁ καθένας. Καί ἀπό διαφορετική σκοπιά. Καί μέ ἐντελῶς διαφορετική ἐπιστήμη.

Καί γιά τούς λόγους αὐτούς ἔχουν γιά τό ἴδιο ἀντικείμενο διαφορετικές γνώμες. Πρέπει νά διαφέρουν οἱ γνώμες τους. Καί ὅλες ἀξίζουν νά τίς προσέξωμε. Ἡ κάθε μιά ὅμως μόνο ἀπό τήν δική της πλευρά.

• **Ἀλλοίμονο**, ἂν μιλάμε γιά ἱατρική δερματολογία καί πάρομε γιά αὐθεντία ἓνα βυρσοδέψη ἢ κάποιον τσαγκάρη!

• **Ἀλλοίμονό μας**, ἂν γιά τήν θεραπεία κάποιας δερματολογικῆς νόσου σπληνιθοῦμε σίς γνώμες πού ἔχουν οἱ τσαγκάρηδες καί οἱ βυρσοδέφες!

• **Καί ἀλλοίμονό τους**, ἂν οἱ βυρσοδέφες πάρουν γιά εἰδικό σύμβουλό τους στήν τέχνη τους τόν πρόεδρο τοῦ κακουργοδικείου, μέ τήν «σωστή» σκέψη ὅτι ἀπό ὅλους ἐκείνους πού ἀσχολοῦνται μέ «τομάρια» εἶναι ὁ σοφώτερος!

2. Ἀκόμη. Ἄλλο **ἀστρονόμος**· ἄλλο **ἀστρολόγος**· ἄλλο **χωριάτης** πού κυττάζει τά ἄστρα γιά νά μαντέψῃ, ἂν θά βρέξῃ ἢ ὄχι· καί ἄλλο **γύφτισσα**, πού λέει τήν μοῖρα! Καί οἱ τέσσερες κάπ ξέρουν! **Μά ἀλλοίμονό σου**, ἂν ἐρωτήσης γιά τίς ἀποστάσεις μεταξύ ἀστέρων, πού μετροῦνται μέ «ἔτη φωτός», τόν χωριάτη· καί γιά τήν τύχη σου τόν ἀστρονόμο!

Ἄτυχῶς σήμερα, παρά τήν τόση γύρω μας γνώση καί πρόοδο, **πολλοί δέν ἔχουν πάρει οὔτε μυρωδιά. Καί γι' αὐτό δέν ξέρουν νά ξεχωρίσουν, ποιά ἐπιστήμη ἀσχολεῖται μέ τό θέμα πού τούς ἀπασχολεῖ**· οὔτε ποιά μέθοδο ὀφείλουν νά ἀκολουθήσουν, ἄν θέλουν νά καταλήξουν σέ συμπέρασμα σοβαρό καί ἀληθινό.

3. Διηγοῦνται ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης Ὀνώριος (395-423 μ.Χ.) εἶχε ἕνα **παπαγάλο**, πού τοῦ εἶχε δώσει τό ὄνομα «**Ρώμη**».

Ὁ παπαγάλος αὐτός διασκέδαζε ἀρκετά τόν αὐτοκράτορα. Καί γι' αὐτό ὁ Ὀνώριος τήν ἀγαποῦσε πολύ τήν «Ρώμη» του.

Μιά ἡμέρα ἕνας μέγας ἀξιωματοῦχος τοῦ Κράτους, ἀφοῦ ἔχαιρέτησε τόν Ὀνώριο, τοῦ εἶπε μέ ὕφος πολύ θλιμμένο.

– Ἄχ βασιλιᾷ μου, πάει ἡ Ρώμη σου!

– Τί, ψόφησε; ἐρώτησε μέ ἀγωνία ὁ Ὀνώριος.

– Ἦσύχασε, βασιλιᾷ μου! Αὐτή ἡ «Ρώμη» εἶναι καλά! Καί κεληδάει! τήν ἄλλη ἐννοῶ! Τήν κατακαπμένη Ρώμη μας, πού σιγά-σιγά σβήνει!

• Τί διαφορά ἀνάμεσα στήν μία Ρώμη καί στήν ἄλλη!

• Τί τραγικές παρανοήσεις δημιουργοῦνται, ὅταν δέν φροντίζουμε νά κάνουμε τίς διακρίσεις πού πρέπει¹!

γ. Τί εἶναι ἐπιστήμη;

1. Ὁ διάσημος καθηγητής τοῦ πανεπιστημίου τοῦ

1. Ντεπουτάτφ, Νικ., (πρωτοπρεσβυτέρου-καθηγητοῦ), Μπογοσοζνανιε, Ed. Platina Cal. 1975, σελ. 151 (ρωσικά).

Harvard (Χάρβαρντ) James Conant, (Τζέημς Κόναντ) γράφει:

Ἐπιστήμη εἶναι μιά ἀλυσίδα ἀπό παραστάσεις καί θεωρητικές ἐποικοδομήσεις, πού προβάλλουν σάν ἀποτέλεσμα πειραμάτων καί παρατηρήσεων, καί πού μπορεῖ νά στηριχθῇ ὁ ἐπιστήμονας σ' αὐτές, γιά νά κάμῃ καί ἄλλα πειράματα καί ἄλλες παρατηρήσεις².

Βλέπετε τί λέει; Γιά νά ἔχωμε ἐπιστήμη δέν ἀρκεῖ νά εἶναι κάτι ἀποτέλεσμα πειράματος ἢ παρατήρησης. Πρέπει καί νά μπορούμε νά στηριχθοῦμε σ' αὐτό!

Μέ ποιό τρόπο οἱ ἐπιστήμονες ἐλέγχουν τήν ἀξιπιστία μᾶς ἄποψης, πῶς τό καταλαβαίνουν, ἄν μποροῦν νά στηριχθοῦν σ' αὐτήν ἢ ὄχι; **Κάνουν πειράματα**, πού τά ἐλέγχουν! **Σ' αὐτό ἔγκειται ἡ μέθοδος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.**

2. Μοῦ λένε, ὅτι **τό λάδι δέν διαλύεται στό νερό**, σάν τό κρασί. Ἐγώ αὐτό δέν τό ἔχω ἰδεῖ. Καί θέλω νά τό διαπιστώσω. Παίρνω ἕνα δοχεῖο νερό· ρίχνω μέσα λίγο λάδι· καί παρατηρῶ:

Τό λάδι μένει στήν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ. Δέν διαλύεται στό νερό! Παίρνω ἕνα μεγάλο πηροῦνι καί τό ἀνακατεύω μέ ὅσο πιό μεγάλη ταχύτητα μπορῶ. Ἀποτέλεσμα μηδέν. Τό λάδι δέν διαλύεται στό νερό! Μέ κανένα τρόπο!

Τό συμπέρασμα αὐτό ἀποτελεῖ μιά φυσική παρατήρηση.

2. Conant, James, Science and Common Sense, New Haven 1951, p. 25.